

LOBOR

Lobar

NASELJA: Cebovec, Lobar, Markušbrijeg, Petrova Gora, Stari Golubovec, Šipki, Vinipotok, Velika Petrovagorska, Vojnovec Loborski, Završje Loborsko

Općina Lobar je smještena podno Ivanšćice visoke 1062 n/m, s područjem terena od niza brežuljaka koji se pružaju iz Ivanšćice prema jugu. Ta igra skrivenih brežuljaka privukla je pozornost poznatih književnika.

Sljedivši pisanu prošlost i usmena kazivanja starijih ljudi ovog kraja, Lobar se spominje već davne 1257. godine kao Castrum Lobar. Ime mu vjerojatno potječe od latinske riječi Labor (laboratorij), a pretpostavlja se da su na tom prostoru Rimljani imali svoje radionice i kamenolome. Kao trag svog boravka ostavili su nadgrobne spomenike od kojih se jedan (cecelija superiana), iskopan 1857. godine, nalazi u Arheološkom muzeju u Zagrebu, posvećen rimskom legionaru, a dotira iz trećeg stoljeća poslije Krista. Starost naselja potvrđuju i kamena sjekira i malj iz ranog neolitika (vrijeme sopotske kulture o ovim krajevima), također pohranjenom u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Crkva Majke Božje Gorske prva je ljudskom rukom oblikovana vizura koja se otvara kada se s južne strane dolazi u Lobar. Sagrađena je na obroncima Ivančice, na brežuljku nazvanom Gora. Ova crkva već je stotinama godina marijansko hodočastište, ali sam položaj na kojem je sagrađena bio je mjesto života još u prapovijesnom dobu kada je na njemu sagrađena gradina koja je kontrolirala okolni kraj i cestovnu komunikaciju koja je kroz uzak klanac prolazila ispod nje.

Plato na vrhu brijega kroz arheološke nalaze svjedoči o gotovo četiri tisuće godina intenzivnog života.

Prve tragove života možemo pratiti od srednjeg brončanog doba (17. - 14. st. pr. Kr.) koji se prepoznaju po nalazima liscenske keramike, a zatim po nalazima koji pripadaju široko rasprostranjenoj kulturi grobnih humaka. Nije isključeno da je već u ovo doba izgrađen bedem oko platoa.

U kasnom brončanom dobu (14. - 8. st. pr. Kr.) ovo je područje dio kulture polja sa žarama. Ovoj kulturi pripadaju stambeni objekti pronađeni na sjevernom dijelu platoa.

Ostaci keramike svjedoče o nastavku života i kroz starije željezno doba (8. - 4. st. pr. Kr.), dok iz mlađeg željeznog doba (4. st. pr. Kr. - 1. st. pos. Kr.) potječe i veći stambeni ili kulturni objekt smješten ispred današnjeg glavnog ulaza u crkvu. Iz ovog perioda je i veliki zemljani bedem koji je opasivao cijeli plato, s glavnim ulazom smještenim na istom položaju na kojem je kasnije bio završetak starog hodočasničkog puta, kojim se na plato dolazilo sa zapadne strane. U rimsko doba na Gori je bila važna geostrateška točka iz koje se moglo kontrolirati gotovo čitavo Zagorje, a samim tim i južni prilaz prema rijeci Dravi i velikom antičkom centru Poetoviu, današnjem Ptuj. Koristeći se prednostima položaja stanovništvo je ovdje izgradilo nekoliko građevina. Svakako najvažniji bio je bio veliki i funkcionalni bedem koji je u nemirnim vremenima pružao sigurno utočište. Ne manje bitan bio je i veliki objekt koji se nalazi ispod današnje crkve. Vjerojatno se radi o hramu neke rimske božice. Pronađena mramorna glava i postolje kipa sugeriraju da se radi o poganskom hramu rimske božice Magnae Mater, ali samo daljnja arheološka istraživanja mogu ovo sa sigurnošću potvrditi. Iz ovog doba potječu i tri velika kamena bloka koja su bila dio velikog antičkog nadgrobnog spomenika. Na njima su u dubokom reljefu prikazana rimska božanstva i pastoralne scene.

Kršćanstvo u Panoniju dolazi u 2. st. i prelazi kroz svoj mukotrni put sve do priznanja Milanskim proglasom 313. g. Možda je već tada poganski hram preuređen i pretvoren u

ranokršćansku crkvu. Ovim preuređenjem počinje slavno doba kršćanstva na Gori. Negdje u 5. st. gradi se oktogonalna zgrada krstionice koja je hodnikom spojena s ranokršćanskom bazilikom, a sačuvan je i prag na kome se još i danas vide tragovi koje su ostavila vrata. Unutar zgrade krstionice nalazi se heksagonalna piscina ili jednostavnije rečeno šesterostrani krsni zdenac. Kao što je poznato prvi kršćani su se krstili tek kao odrasli ljudi, uranjajući u svetu vodu, onako kako je Sveti Ivan krstio Isusa.

Od 5. st. počinje Velika seoba naroda kada s istoka prodiru novi barbarski narodi, o čemu na ovom položaju također imamo arheološke potvrde. Početkom 7. st. u vihoru seobe srušena je i ranokršćanska crkva na Gori. U tim rušilačkim aktivnostima sudjeluju Slaveni i Hrvati. Oni protjeruju staro rimsko stanovništvo, otimaju im zemlju i nastavaju kraj. Njihovo pokrštavanje zbilo se tijekom 9 st.

Prva hrvatska kršćanska crkva sagrađena je oko 800. godine. Bila je jednobrodna, duga oko 12, a široka oko 6 metara i građena od drveta,. U njoj apsidi pronađen je grob mlade djevojke koja je morala biti kćer nekog velikodostojanstvenika ili možda nekog kneza. Ispred crkve istražen je niz grobova koji vjerojatno pripadaju prvim pokrštenim Hrvatima. Ostaci ove drvene crkve pronađeni su južno od zvonika današnje crkve.

Političke prilike konsolidiraju se tijekom 9. st. Mnogi narodi osnivaju svoje države, a kršćanstvo je već duboko ukorijenjeno. Na Gori se gradi velika trobrodna predromanička bazilika. Bila je duga oko 24, a široka oko 12 metara. Njeni su ostaci točno ispod današnje crkve, odnosno iznad ranokršćanske. Na kraju svakog broda bazilike bile su apside: velika u sredini, a pored nje sa svake strane po jedna manja. Predvorje bazilike bilo je odvojeno zidom, a svetište trijumfalnim lukom. Iznutra je imala pilastre, a izvana lezene. S južne strane napravljen je jedan manji ulaz do kojeg je vodilo pet stepenica. Svod bazilike bio je napravljen od sedrenih blokova. Unutrašnjost je bila ukrašena mnogobrojnom kamenom plastikom, o čemu nam svjedoče brojni sačuvani ostaci: nad menzom je bio ciborij na čijem luku je stajao natpis, a oko svetišta kamena oltarna pregrada sve ukrašeno hrvatskim pleterom. Brodovi bazilike bili su odvojeni sa dva reda stupova koji su imali ukrašene kamene kapitele. Sva kamena plastika izvedena je minuciozno i zadivljuje svojom ljepotom i raznovršnošću. Ne pripada sva istom vremenu nego je nastala kroz nekoliko stoljeća, pokazujući s kojom su ljubavlju i umješnošću stari Hrvati ukrašavali svoju crkvu. Tijekom 11. st. ili nešto kasnije s prednje strane prigrađen je zvonik, čiji su temelji također pronađeni tijekom arheoloških istraživanja. Oko crkve se bilo je i groblje koje se pružalo po čitavom platou. Nekoliko vrlo bogatih grobova govori nam o postojećem aristokratskom sloju koji je ovdje živio. Cijeli prostor platoa bio je tijekom ovog razdoblja utvrđen još jednim bedemom.

U 12. ili 13 st. crkva je izgorjela. Nedugo nakon toga gradi se nešto manja kasnoromanička - rano gotička crkva za koju nismo sigurni je li ikada bila završena. Njeni su temelji u 14. st. korišteni za izgradnju velike jednobrodne gotičke crkve čija je unutrašnjost oslikana freskama koje su sačuvane do danas. Crkva je bila oslikana i izvana, ali sada je vidljiv samo jedan lik sv. Kristofora koji se sačuvao na južnoj strani crkve.

U 18. st. gotička crkva je barokizirana, tijekom čega su napravljene neke preinake unutrašnjosti i pročelja crkve. Postavljen je i novi oltar, ali je ostao sačuvan gotički kip Bogorodice s djetetom. Početkom 18. st. s južne strane prigrađen je zvonik, a nešto kasnije crkva dobiva i cinkturu.

Ukopi pokojnika oko crkve trajali su sve do druge polovice 19. st., a ispod cinkture sagrađena je i velika grobnica u koju se pokapalo više od stotinu godina. Grobnica za prostire na 100 m²

Lobor

i danas je prepuna smeća i šute te prepuštena propadanju. U planu je sanacija tog prostora, pažljivo premještanje ostataka pokojnika na primjerenije mjesto sadašnjeg groblja te vjerojatno prenamjena prostora u izložbeni na način da u njemu bude prezentirana bogata baština ovog lokaliteta.

Ovaj mali pregled velikog bogatstva koje je do nedavno skrivala zemlja završavam u nadi da će daljnja arheološka i konzervatorsko-restauratorska istraživanja otkriti još mnogo toga i da će Lobor biti poznat daleko izvan užeg arheološkog kruga.

Sasvim smo sigurni da sve tajne Gore nisu još ni izbliza poznate i da nas čekaju još mnoga ugodna iznenađenja. Bogatu prošlost Lobora, upotpunjuju stare građevine Pusti Lobor, Oštrcgrad, Loborgrad, te crkve, posebno crkva Majka Božja Gorska kao i niz drugih kapelica koje još uvijek odolijevaju zubu vremena. Utvrda Pusti Lobor datira iz 13. st., a prema vrijednoj priči koja još živi u narodu, bio je u punom sjaju dok je njegov gospodar bio Crni Tomo Loborski, misteriozni vitez ovog kraja koji je otimao lijepe djevojke po obližnjim burgovima i vodio ih u svoj Pusti Lobor.

Za vrijeme velikih provala Turaka, sva plemstva na ovim područjima, u strahu od osmanlija, sele u brda gdje grade svoje zámkove i na taj način se zaštićuju od osvajača.

Tako je, na padinama gore Ivanščice, u 14. stoljeću sagrađen i Oštrc-grad, danas razvalina. U 17. stoljeću obitelj Keglević počinje gradnju Loborgrada, jednog od najvrjednijih zagorskih dvoraca, nakon što su napustili Pusti Lobor. To je ranobarokna građevina, na čijem desnom krilu se nalazi kapelica sa drvenim zvonikom, dok su u središnjoj dvorani postavljene zidne slike "Feba s muzama". Po završetku gradnje, dvorac Loborgrad postaje glavno središte hrvatske loze Keglevića. Oko 1910. godine biva prodan, a novi vlasnik ga prepušta zubu vremena. Nakon 2. svjetskog rata nacionaliziran je i pretvoren u starački dom, kuću smirenja osamljenika koji strpljivo čekaju na pretposljednjoj postaji svog životnog puta.

Današnji dvorac, premda je najveći u ovome kraju, tek je sjena svog prijašnjeg sjaja. Teško je dočarati njegov prijašnji izgled, ne toliko zbog same zgrade koja se održava već zbog svega onoga što čini okvir dvorca i što za njega isto toliko važno koliko i krov, zidovi, gospodarski objekti. Najviše treba požaliti što je isječen i preoran prekrasan i golem perivoj koji je sa svih strana okruživao dvorac poput prekrasnog okvira lijepe slike.

U podnožju Gore u crnogoričnoj šumi, u prekrasnom parku Zazidja, stoji zavjetna kapelica Sv. Antuna i njegov kip koje su sagradili Keglevići 1703. godine.

U samom centru Lobora, na istoimenom trgu, nalazi se župna crkva Sv. Ane. To je kasnobarokna građevina sagrađena koncem 18.st. s vrijednim zlatarskim predmetima. Nedaleko Loboru, u Petrovoj Gori nalazi se još jedna kapelica, kapelica Sv. Petra iz 13. stoljeća.

Uz svaku su crkvu vezana u toku godine proštenja, a posebno je pet puta u godini ugođaj na uzvisini kod Majke Božje Gorske.

Okolica Lobora je brdovita s mnogim bistrim izvorima i sjenovitim stazama. Ta igra skrivenih, pitomih brežuljaka privukla je pozornost pa su mnoga srca zastala i uzela motiva za svoja umjetnička stvaralaštva. Svoja razmišljanja o prošlosti Lobora i vezi loborčana uz zemlju, tog tiranina iz čijih se površina zbog svoje škrтости malo dobivalo i svaki je zalogaj imao "sedam žufkih kora", zapisao je i hrvatski pisac A. G. Matoš.

U svom popisu "Okolice Lobora", pisanom 1907. godine, jada se nad usitnjenim posjedima, teškim i često uzaludnim trudom tadašnjih seljaka. Unatoč svemu što je pritiskalo tadašnje selo,

usporedio je Lobor i njegovu okolicu s prekrasnom talijanskom Toscanom.

U Loboru je rođen pisac i pjesnik hrvatske moderne Franjo Horvat Kiš (1886.-1924.) koji je u povijest hrvatske književnosti ušao po "Nasmijanim udesima", "Istarskim putima", "Uvideno i nevideno" i drugim vrijednim književnim ostvarenjima. Njegovo ime sada nosi samostalna, osnovna škola Lobor, stara preko 160. godina.

Danas se u Općinu Lobor stiže asfaltnom cestom i svaki dobronamjernik naći će ovdje u svakom domaćinstvu i prostorima društvenog standarda dobru pitku vodu, električnu struju, telefon i plin, a za vrijeme većih manifestacija, domaćih i inozemnih, primjerice Loborski fašnik, proslava Sv. Jurja Zelenog, međunarodni Off road Festival koji se već dvije godine u Loboru održava u završnici glavnom utrkom terenskih automobila, Turist biro i sl.

Netaknuta priroda, čist zrak, bistri potoci, kulturne vrednote i velika srca mještana glavna su obilježja Lobora i upravo to nudimo svima onima koji žele navratiti u naš kraj.

USTROJ VLASTI

ČLANOVI OPĆINSKOG VIJEĆA:

Damir Hubak - predsjednik

Matija Ferenčić, Saša Horvat, Vladimir Horvat, Josip Jajtić,

Vladimir Kovačić, Ivan Kulfa, Dragutin Kunder, Dragutin Labaš,

Dragutin Markuš, Stjepan Mutak, Dubravko Raškaj, Vladimir Rizman, Josip Vlahek, Stjepan Vlahek

ČLANOVI POGLAVARSTVA:

Andrija Smetiško - predsjednik, Verica Ivančić - briga o djeci, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, socijalna skrb i kultura, Zvonimir Hubak - tjelesna kultura i šport, protupožarna i civilna zaštita, Mario Adanić - zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, prostorno i urbanističko planiranje i uređenje naselja i stanovanje, te pitanja vezanih uz turizam i informatizaciju, Ksenija Kuharić - komunalna djelatnost i pitanja vezana uz mjesnu samoupravu, odnose s javnošću i pravna pitanja

OPĆE INFORMACIJE

PROŠTENJA:

Petrovo 29. lipnja -
hodočašćenje u crkvu Majke
Božje Gorske Loboru

Sveta Ana 26. srpnja
- blagdan župne crkve u
Loboru

Velika Gospa 15. kolovoza

-hodočašćenje u crkvu Majke
Božje Gorske u Loboru

Mala Gospa 08. rujna -
hodočašćenje u crkvu Majke
Božje Gorske u Loboru

PROSLAVE:

26. srpnja - Sveta Ana - Dan
općine

SPORTSKE

ORGANIZACIJE:

Športsko društvo Lobor, Trg
Svete Ane 26, - predsjednik
Zvonimir Hubak

Š. R. D. Pastrva - Lobor,
Trg sv. Ane 30 - predsjednik
Marijan Benković

Lobor

SPORTSKE MANIFESTACIJE:

- turnir u malom nogometu u spomen na poginule branitelje

ŠKOLE:

- Osnovna škola Franje Horvata Kiša Lobor, Trg Svete Ane 28
ravnatelj-Verica Ivančić, tel./fax. 049-430 020

- Osnovna škola Franje Horvata Kiša - Područna škola Petrova Gora
tel. 049-430 713

KULTURNE ORGANIZACIJE I MANIFESTACIJE:

- Kulturno umjetničko društvo Lobor
Trg Svete Ane 30
tel. 049-430 039

- Loborski fašnik u veljači
Organizator: KUD Lobor - Općina Lobor

- Dan Općine Lobor - 26. srpnja
Organizator: Općina Lobor

- Udruga vinara i vinogardara KLIET
Lobor, Trg Svete Ane 26
predsjednik Zoran Požgaj

SPOMENICI KULTURE:

Ruševina Pusti Lobor iz 13.st.

Ruševina Oštrc grada iz 14.st.

Dvorac "Lobograd" - srednjovjekovni dvorac - dvorac iz 17.st. - vrijedne zidne slike

Crkva Majke Božje Gorske u Loboru

Kapela Sv. Antuna u Loboru

Kapela Sv. Petra u Petrovoj Gori

TURISTIČKA ATRAKCIJA:

- Majka Božja Gorska - najstarija ranokršćanska crkva
- Zazidje - okomita stijena, prirodni fenomen
- Gornji Pokojec - uzletište paraglidersa

ŽUPNE CRKVE I KAPELE:

- Župna crkva Sv. Ana u Loboru - sagrađena 1830.g.

- Crkva Majke Božje Gorske u Loboru- datira iz vremena 4.st.

- Kapela Sv. Antun u Loboru - sagrađena 1703.g.

- Kapela Sv. Petra u Petrovoj Gori- datira iz 13.st.

- Župni ured Lobor, Trg Svete Ane 1
Župnik: vlč. Ivan Hrastović,
tel. 049-430 040

VEĆI GOSPODARSKI SUBJEKTI

- **AKING** d.o.o. - poduzeće za projektiranje u građevinarstvu
Zagrebačka 15
tel. 098-226 164
- **AS-OPUS** d.o.o. - Poslovne usluge
Velika Petrovagorska 18
tel. 049-412 701
- **BEST COM** d.o.o.
Petrova Gora 157B
tel. 049-412 436
- **BEZAK** - prerada metala i plastike
Matije Gupca 2
tel. 049-430 037
- **BUBI PROM** d.o.o.
Zagrebačka 7
tel. 049-430 071
- **CVETKO** d.o.o. - građevinarstvo, bravarija
Vojnovec 144
tel. 098-250 581
- Elektromont **HUBAK** d.o.o.
Vojnovec 2
tel. 049-430 900
- **GMPL** vl. Slavko Lukavečki
Završje Loborsko 46A
tel. 049-430 280
- Gradnja i montaža **HUBAK** d.o.o.
Vojnovec 9
tel. 049-430 580
- Interijeri **HAĐAR**
Petrova Gora 27
tel. 049-430 448
- **KORADE** d.o.o.
Petrova Gora 159
tel. 049-412 077
- **K R A J N I K** elektroinstalacije
Vojnovec 146
tel. 049-430 249
- **MLIN** vl. Nikola Kunić - prekrupa stočne hrane
Loborsko Završje 38
tel. 049-430 021
- **MOJČEC** d.o.o.
Petrova Gora 5
tel. 049-430 199
- Pekara **SLOGA**
Vinipotok 6/b
tel. 049-430 002
- **Promet Lobor** d.o.o.
Zagrebačka 14
tel. 049-431 001
- **RAJEC** d.o.o.
Vojnovec 116A
tel. 098-1979 828
- **RISAL** d.o.o. - bravarija
Zagrebačka bb
tel. 049-430 517
- **S.I.P.** d.o.o. - Automehanika
Petrova Gora 149a,
tel. 049-412 385
- **UNIORAD** vl. Božidar Levak
Petrova Gora 158A,
tel. 049-412 361
- **V.A.P.** Trgoprom d.o.o. - Pogrebne usluge
Vojnovec 121
tel. 049-430 164
- **V O J N O V E C - GRADNJA** d.o.o. - poduzeće za građevinarstvo
Vojnovec 43a
tel. 049-430 070
- **Z A G O R S K I VODOVOD**, Zabok
Riječka bb
tel. 049-430 053
- **ZAVOD ZA PSIHIČKI BOLESNE ODRASLE OSOBE**
Markušbrijeg 131
tel. 049-430 087

Lobor

SERVISNE INFORMACIJE:

- Ljekarne
Ljekarna Švaljek
Trg Svete Ane bb
tel. 049-430 046
- Matični ured
Trg Svete Ane 26
tel. 049 430 036
- Lovačko društvo
Zazidje bb
tel. 049-430 056
- Pošta
Trg Svete Ane 26
tel. 049 430 019

DOBROVOLJNA VATROGASNA DRUŠTVA:

- DVD LOBOR
Trg Svete Ane 30
tel. 049-430 075; 049-430
051 - dojava požara
- L O V A Č K O
DRUŠTVO "OŠTRC"
Rječka bb
tel. 049-430 056
- Matični ured
Trg Svete Ane 26
tel. 049-430 036

- Poštanski ured
Trg svete Ane 26
tel. 049-430 019
- Zdravstvena ambulanta
Trg Svete Ane bb
tel. 049-430 041
- Stomatološka ambulanta
Trg Svete Ane bb
tel. 049-430 041
- Zavod za psihički bolesne
odrasle osobe "Loborgrad"
Markuš brijeg 131
tel. 049-430 087;
049-430 015

LOBOR

SUMMARY

On the area of 61 km² in 10 settlements 3669 inhabitants live. The traces of the ancient Romans, the tombstone of a Roman soldier and the part of the old Croat writings show a thousand years old history of this area. On the beautiful hills below the mountain Ivančica many ruins of the old fortresses and castles, as well as many churches and chapels (St. Maria Gorska, St. Ana and St. Peter) are to see. In Lobor the annual sacral performances, such as Lobor Fašnik, the celebration of St. George and the international Off Road Festival are held. The untouched nature, the clear and unpolluted air, the clear brooks, the cultural monuments and the healthfulness of the people are the main characteristics of this area on which the religious, rural and trips tourism could be developed very intensively. This community also sees its future in the development of the private enterprise and in the bottling of the fresh spring water.

ZUSAMMENFASSUNG

Auf einer Fläche von 61 km² leben 3669 Einwohner in 10 Siedlungen. Die Spuren der alter Römer, das Grabmal des römischen Legionärs, sowie Fragmente von alt-kroatischen Ornamenten aus dem Jahre 1076, deuten die 1.000-jährige Geschichte von diesem Raum. Auf wunderschönen Hügeln am Fusse der Ivančica, befinden sich Überreste von mittelalterlichen Burgen und Festungen, sowie zahlreiche Kirchen und Kapellen (Mutter Gottes von Gorje, Hl. Ana, Hl. Petrus).

In Lobor finden neben Sakralobjekten Kirmessen und viele andere Veranstaltungen statt, z. B. der Fasching von Lobor, die Feier des Hl. Juraj, sowie das internationale Off Road Festival. Die unberührte Natur, die reine Luft, klare Bäche, kulturelle Werte und Grosszügigkeit, sind die Hauptmerkmale auf denen der Glaubens-, Dorf-, Jagd-, Fischerei- und Ausflugstourismus erwickelt wird. In der Entwicklung der kleinen und mittleren Unternehmen, sowie der Landwirtschaft, und Eröffnung einer Füllstation für das Trinkwasser, sieht man diese Gemeinde ihre Perspektiven.

